

סקיפ מוצנע

לפעמים קשה להבין את שיקולי מערכת העולם הזה. בגליון 1947 פירסמתם כתבה על התמטטטיות של ראשיהמשלה יצחק רבין, דבר שהוא ללא ספק סקופ ממש, אולם הצנעתם זאת ברשימה של פחות מעמוד, ואפילו לא ציינתם זאת בשער. בכלל, נראה לי שהיחס שלכם אל ראשי המשלה הנוכחי הוא קצת מתון מדי. האם צריך לקרוא לראשיהמשלה גולדה מאיר, כדי שהעולם הזה יתייחס אליו ללא מורא וללא משואפנים? מנשה גרי, ירושלים.

מכה

מתחת להגורה

כתבתכם על הפגנת ההורים השכולים נגד משה דיין (העולם הזה 1947) היתה נבזית. את התיאור האובייקטיביכביכול שלכם על מה שאירע באוניברסיטת בר-אילן קילקל סופה של הכתבה, בה צויין כי דיין הלך לסעוד במיסעדה הסינית. זכותו של דיין היא לסעוד היכן שהוא רוצה, אפילו אחרי הפגנה נגדו, ואין שום קשר בין מינהגיהאכילה שלו למה שאירע בהפגנה. זאת היתה פשוט מכה מתחת להגורה.

יעד ביתן, תל-אביב

בנפול אויבך אל תשמח — ובהיכשלו אל יגל ליבך!

דורי הרמן, רמת-גן

למה התכוונתם כשכנינתם את הפגנת ההורים השכולים נגד דיין בשם "וטרלו בבר-אילן"? האם התכוונתם לגשר וטרלו מעל התמזה בלונדון. שנבנה ב-1809 ונהר רס ב-1938? או שמא היתה כוונתם לקרב וטרלו, שבו הובס נאפוליאון ב-1815? גם לתבוסת נאפוליאון וגם להריסת גשר וטרלו לו אין דימיון למה שאירע לדיין בבר-אילן.

אבל אם הרצאותיו של דיין בבר-אילן מזכירות את ניסיונו של נאפוליאון לתורר מגלותו באי אלבה, ואת תבוסתו הסופית אחרי זה בוטרלו, ייתכן שצדקתם. מנשה גרי, חיפה

מי באמת הפגין?

ההפגנה נגד דיין באוניברסיטת בר-אילן, לא רק שלא הוסיפה כבוד להורים השכולים שהשתתפו בהפגנה, אלא גרמה לנוק מוסרי לכל הורה שכול באשר הוא. על-ידי כך שהוריה ממשקלו וערכו של המושג "הור שכול" בעיני הציבור הרחב.

הנה הוכח שגוף ואישים שאין להם כל קשר עם שכול עמדו מאחרי ההפגנה. תמכו או השתתפו בה בפועל. ההפגנה נשאה אופי אישי מובהק, ומשתתפיה התחמקו ממתן תשובה לעניין, כאשר נשאלו מדוע אינם מפגינים נגד השר בר-לב, למשל.

והמור ביותר היה להיווכח, שבהפגנה זו השתתפו גם הורים שכולים מ...מילחמת ששתיימים.

דריה אזולאי, קריית-אוננו

קיא קי

"העולם הזה", שבועון החרשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמפרם" • מורפס ברפום החדש "בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה: "גד"מ • בע"מ • חדרות: "צ'ינקוגרפיה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

ההיסטוריה של העיתונות הישראלית, כמכר שיר לחשיפתה. לגילוייה ולהוקעתה של השחיתות — אחד מייעודיה של עיתונות חופשית בכל מדינה דמוקרטית — מתחילה למעשה בשנת 1955, כאשר החל העולם הזה מפרסם את סידרת-הכתבות שלו על "הגאנגסטריים בעיריית חיפה". במשך כארבעה חודשים, שבוע אחרי שבוע, השף העולם הזה פרשיות שחיתות וטירור, שאיננו את שילטונו של ראשיהעיר אבא חושי בעיר. המושג "חויסטטאן" שהביקה סידרת גילויים זו לחיפה דאז, היה במשך שבועים שם נרדף, כפי כל לעיר-הכרמל.

היתה זו הפעם הראשונה בה יצא עיתון ישראלי למאבק ממושך, במטרה לקעקע את אחד ממוקדי השחיתות בארץ. סידרת-הכתבות זו, שבמהלכה הופעל טירור נגד מערכת העולם הזה, פצצות הונחו במישרדי המערכת ובדפוס העיתון, ומכירת העיתון בחיפה נאסרה על פי צו מפי הבוסים של חויסטטאן, היתה מיפנה גם בדרכו של העולם הזה. המילחמה בשחיתות הפכה מאז אחת ממשיותיו העיקריות של עיתון זה. במקביל הפך העולם הזה אויב מיספר 1 של הכת המפאייית שהתבצרה אז בשילטון, וניתנו להיתרים לשימוש באמצעים ממלכתיים לשם חיסולו.

חויסטטאן התמוטטה, פני המישטר במדינה השתנו, והעולם הזה ממשיך להופיע. כאלף ושלושים גיליונות של העולם הזה ראו אור במרוצת 19 השנים שחלפו מאז

דיין וההורים השתולים

שוחחתי עם זוג הורים שכולים מהמילחמה האחרונה, לאחר חרפת "בר-אילן". הורים אלה, הוא סקיד בחברה ציבורית גדולה והיא מורה בתיכון, מעולם לא היו מחסידי משה דיין.

אולם היום הם רותחים מועס. "קומץ אנשים שהפנינו בשם זיכרם של בנינו נגד משה דיין פגעו רק בדבר אחד: בזיכרם של בניהם ובינינו".

לדעתי צריך להתעלם, לשם כבוד דם של הנופלים ולא לשם כבוד הוריהם הצעקניים מהשמועות, חלקן מבוססות וחלקן שאינן מבוססות, על חיד המארגנת של ההפגנה. כדאי לדחות, אפילו אם זה נכון, את הדיעות שחבר-כנסת צעיר מהמערך היה המארגן, שלכסיקונאית כושלת היתה בין המפגינים, ואפילו את ה"הוכחות שחלק מההורים המפגינים היו ידועים בטירתם הפוליטית והאיי שית נגד דיין עוד כשבניהם היו בי חיים.

אולם גם אם נחשוב שההפגנה הייתה מתוך כאב בלבד, שהקריאות שהזכירו הפגנה מאורגנת בחוצות קא-היר, היו ממש מחלג, גם אז יש להוקיע את המפגינים, אם לא לנקוט באמצעים ממש. נגדם.

במילחמות נופלים חיילים. בין אם מנצחים במילחמות ובין אם מפסידים בהן, נופלים חיילים. חיילים ש"היו להם הורים, נשים ומישפחות, שכולם כואבים.

משה דיין ניצח על למעלה משלוש מילחמות. מילחמת "קדש", שבה היה רמטכ"ל והביא לניצחון חד ומ"ה. מילחמת ששתיימים, שבה היה שר-הביטחון והצליח, לאחר ש"שניה הרבה מתוכניות המטכ"ל וור"מס את מורל העם, להביא לניצחון עצום, ואדריכל מילחמת יום-הכיפורים, אשר היתה הניצחון הצבאי הידול ביותר של על ישראל בכל דור רותים, ואולי הניצחון הגדול ביותר בחיסטוריה הצבאית.

בפרצופו של אותו משה דיין, הי"א אחראי אישית למיספר הנופלים הי"א קטן שלנו בכל אותן מילחמות, ירקו הורים-שכולים-מוטטים, וכל משנאי של דיין חגגו.

יוסי ינאי, תל-אביב

יוסי ינאי הוא חבר מערכת הי עולם הזה.

במאמרו של אורי אבנרי "תנו לו לדבר" (הגדון "העולם הזה" 1947) ניכרה מצוקתו הנפשית של עורך "העולם הזה". מחד, היה ברור לו כי ההפגנה החיסטרית של ההורים השכולים ושל ההורים שאינם כליכך-שכולים באוניברסיטת "בר-אילן" נגד משה דיין, היתה סמל לאיבוד כבוד האדם ולעירובוב דם יקר של נופלים בסחי פוליטי. מאידך לא יכלה מכר-נת-הכתיבה של אורי אבנרי להתרגל לכתוב אף מילה אחת בזכות משה דיין או בגנות מתקיפיו.

אבנרי הצליח למצוא את מה ש"נראה באופן טכני כשביל הזהב, אך לאמית של ד" בר היה סטייה מוחלטת מדע"תו של אבנרי, כפי שהתבטאה בכותרת המ"מ. אבנרי יצא בשתי שורות בתחילת המ"מ ובשתיים אחרות בסופו, להגנת חופש-הביטוי של דיין, ובכל ירי-עתו בהתקפה אבנרית טיפוסית על דיין.

כך גם היתה הכתבה, שהשתרעה על פני שלושה מעמודי "העולם הזה", אשר תיארה את מעשה "בר-אילן" ("וטרלו בבר-אילן"). כביכול רפורטאז'ה עיתונאית סוקרת. לאמיתתו של דברים, הסתה פרועה נגד ה"איש הקיצוניים שבין ההורים השכוי"לם. רואיניו בהרחבה ותיארו, בעזרת העיתונאי, בצבעים בוהקים את אסון בניהם הנופלים. אותו זוג הוריים, שבא, ביומתו, לעודד את דיין, וזוגות הורים שכולים אחרים, בעלי אותן זכויות שכול, אם יש כאלה בכלל, שהביעו את תמיכתם בשר-הביטחון לשעבר, נעלמו מהכתבה.

אי-אפשר להבין לרוחם של ההורים השכולים. קשה לכתוב זאת, אך לס יש לשאול מהם זכויותיהם על פני הוריהם מתי, אם לא על פני לוחמים שיצאו שלמים מהמילחמה. ממה זכויותיהם של הוריהם השכולים ממילחמת יום הכיפורים לעומת אלה של שאר מילחמות ישראל? האם אבלם גדול יותר, האם מיספרם גדול יותר?

דיין

נארד בכית-המישט בחיפה (1955) מאבק ממושך

הוכרזה מילחמת-החרמה על השבועון המסויים. גם העיתונות הישראלית השתתחה ואימצה לעצמה תכונות של עיתונות לוחמת, שהיו בשעתו נחלתו הבילעדית של העולם הזה. המילחמה בשחיתות, בעיותים ובעולות של הממשל קיבלה לגיטימציה.

והנה, בשבוע שעבר נדמה היה כאילו דבר לא השתנה. שבועיים אחרי שתזכיר סודי על מסייהכנסה ששלח חבר מערכת ידיעות אחרונות, ברור נאדל, למזכ"ל ההס"תדרות הסעיר חוגים רחבים במשך ובצמרת המדינה, היינו העיתון היחיד ששבר את קשרהשתיקה סביב מיסמך מרעיש זה (העולם הזה 1947).

היה זה רק סימלי שהאיש שחיבר במשך תקופת עבודה ממושכת את המחקר על "המיליארדים השחורים" המועלמים מסייהכנסה בעזרת המשלה, היה אותו אדם שעמד לפני 19 שנה מאחורי סידרת הגילויים על הגאנגסטריים בחויסטטאן.

ברוך נאדל (שם מישפחתו העיברי הוא אורן) הוא בן למישפחת פועלים, איש לח" בתקופת המאבק נגד השלטון הבריטי, שהיה בין עורכי עיתון-הערב מיברק שהוציאו יוצאי לח" כאשר עלו מן המתרת. נאדל, שצה"ל סירב לגייסו, ושהיה בין העצורים בפרשת רצח הרוזן ברנאודט, הגיע ב-1955 למערכת העולם הזה מתוך מטרה לטפל בפרשיות שחיתות שכיסמו בגוף המדינה. את החקירה על חויסטטאן ביצע משך תקופה ממושכת לבדו, תוך איומים על חיי כשהוא מופיע, לפגישות ההשאיות עם המוריעים בחיפה, כשאקדח טעון בידו. תוך כדי פירסום הסידרה אף נעצר בידי המישטר. בעיקבות תלונה של מהנדסהעירייה דאז, יוסף כהן.

בתקופה שחלפה מאז הסעירה סידרת הגילויים שלו את הארץ, ניסה נאדל את מזלו כפירסומאי. חזר לעיתונות כחבר מערכת ידיעות אחרונות. כמה ממאבקיו הצייברויים בעיתון זה הפכו אותו (עליפי הסקרים שביצע בשעתו ידיעות אחרונות) חברי המערכת השופלרי ביותר בין קוראי הצהרון.

אלא שפירסומו מעמדו הדימיו שלו כעיתונאי לוחם לא עמדו לו בשעת מיבחן. גם עיתונו של נאדל בחר להתעלם מהמחקר הסנסאציוני שלו על מסייהכנסה. קשרי השתיקה וההשתקה נשבר רק כאשר הגיע עותק אחד ממחקרו של נאדל אלינו.

שתי פרשיות אלה, שהתרחשו בהפרש של 19 שנים, די בהן כדי להצביע על התפקיד החיוני שממלא העולם הזה בגוף העיתונות הישראלית, כאז כן עתה.

תאמר